

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Általános logika

Egyetemi tanév 2025–2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Történelem és Filozófia Kar
1.3. Intézet	Magyar Filozófiai Tanszék
1.4. Szakterület	Filozófia
1.5. Képzési szint	Alapképzés (BA)
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Filozófia
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Általános logika				A tantárgy kódja		HLM2102			
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. Gergely Péter-Alpár egy. adj.								
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. Gergely Péter-Alpár egy. adj.								
2.4. Tanulmányi év		2	2.5. Félév		3	2.6. Értékelés módja		V	2.7. Tantárgy típusa		Alaptárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					14
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					28
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					14
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					8
Vizsgák					6
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszama					70
3.8. A félév összóraszama					56
3.9. Kreditszám					5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	nincsenek
4.2. Kompetenciabeli	nincsenek

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Az előadások 70%-án kötelező a részvétel: 14 előadásból 9-en.
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	A szemináriumokon kötelező a részvétel. 2 kötelező szemináriumi dolgozat (vagy strukturált szakmai beszámoló/handout) elkészítése és bemutatása. A szemináriumi beszélgetésbe való bekapcsolódás.

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	- C1 A filozófia elméleti és történeti alapjainak beazonosítása és megfelelő alkalmazása: elvek, értékek, etikák, gondolkodási módozatok és gyakorlatok. - C2 Általános és ágazati filozófiai gondolatok, témák és problémák rendszerezése és megfogalmazása. - C3 Megoldások, konklúziók vagy alternatív problémamegközelítések erős és gyenge pontjainak a kritikai gondolkodás (logikai elemzés és értékelés) általi beazonosítása. - C4 Az emberi cselekedetek, tapasztalatok és létezés okainak, elveinek és értelmének a kimutatása. - C5 Filozófiai gondolatok/ismeretek létrehozása és közlése. - C6 Személyközi és interkulturális közvetítés a személyközi és interkulturális problémák beazonosítása, elemzése és megoldása révén.
Transzverzális kompetenciák	- CT1 Közepes nehézségű problémahelyzetek realista, illetve mind elméleti, mind gyakorlati érveléssel való kezelése, hatékony megoldásuk érdekében. - CT2 A hatékony multidiszciplináris csoportmunka technikáinak a különböző hierarchikus szinteken való alkalmazása. - CT3 A szakmai továbbképzés szükségletének az önértékelése a személyes autonómia, a munkaerőpiaci integráció és a munkaerőpiaci követelményekhez való alkalmazkodóképesség fejlesztése céljából.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	- Az általános logika alapvető fogalmainak elsajátítása, és felhasználása úgy a hétköznapi életben, mint a különböző diskurzusokban. - A különböző típusú következtetések felismerése.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	- A hagyományos logikában használatos következtetéstípusok felismerése és alkalmazása. - A helyes érvelés követelményeinek az ismerete. - A kritikai gondolkodás kialakítása és fejlesztése. - A definíciók helyességére vonatkozó követelmények ismerete és betartása. - A tömör és világos gondolatok megfogalmazása; a két-, ill. többértelmű kifejezőmódok mellőzése.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés. A logika alaptörvényei	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
2. A fogalom. A fogalmak közötti extenzionális viszonyok	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
3. A kategorikus kijelentések	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
4. A kategorikus kijelentések közötti viszonyok	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
5. A közvetlen következtetések: megfordítás és átalakítás.	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
6. A közvetett következtetések: a szillogizmus	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
7. A szillogizmus alakzatai és módozatai.	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
8. Az érvényes szillogizmus szabályai	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
9. Az érvényes szillogizmus ábrázolása	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban,	

Venn-diagram segítségével	szintézis	
10. Indirekt szillogisztikus módozatok. Szillogisztika negatív fogalmakkal.	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
11. Modern szillogisztika	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
12. Entüméma, poliszillogizmus és szoritész	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
13. Érvényes és érvénytelen következtetések.	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
14. Ismétlés	Előadás, összefoglalás kulcsszavakban, szintézis	
Könyvészet 1. <i>Al-Farabi's Short Commentary on Aristotle's Prior Analytics</i> . University of Pittsburgh Press, 1963. 2. <i>Aristotel: Categorii. Despre Interpretare</i> . Humanitas, București, 2005. 3. <i>Aristotelész: Organon. Logikai értekezések</i> . Gondolat Kiadó, Budapest, 2023. 4. <i>Aristotle: Categories and De Interpretatione</i> . Clarendon Press, Oxford, 2002. 5. <i>Aristotle: Prior Analytics. Book I</i> . Clarendon Press, Oxford, 2009. 6. Bieltz, Petre – Gheorghiu, Dumitru: <i>Logika</i> . Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998, 5–62. 7. Didilescu, Ion – Botezatu, Petre: <i>Silogistica. Teoria clasică și interpretările moderne</i> . Editura Didactică și Pedagogică, București, 1976, 17–145. 8. Drăghici, Virgil: <i>Logică tradițională / clasică / modală</i> . Editura Fundației Studiilor Europene. Cluj-Napoca, 2007, 1–46. 9. Hurley, Patrick J.: <i>A Concise Introduction to Logic</i> . Wadsworth, Cengage Learning, 2012, 197–309. 10. Lukasiewicz, Jan: <i>Aristotle's Syllogistic from the Standpoint of Modern Formal Logic</i> . Clarendon Press, Oxford, 1972, 1–132.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Platón: <i>Parmenidész</i> ; Kirk–Raven–Schofield: <i>Eleai Parmenidész és Eleai Zénon</i> c. fejezetek: 353–384., 385–406.; R. M. Sainsbury: <i>Zénon paradoxonjai: tér, idő, mozgás</i> . 5–27.; J. Stannard: <i>Parmenidean Logic</i> . 526–533.; Szabó Árpád: <i>Az eleai Parmenidész</i> . 37–67.	Szövegelemzés és -értelmezés	
2. Gyakorlatok	Gyakorlatok megoldása	
3. Platón: <i>A szofista</i> . 251a–263b; W. B. Bondeson: <i>Plato and the Foundations of Logic and Language</i> ; E. Coşeriu: <i>Platon</i> . 60–98.; G. B. Kerferd: <i>Dialektika, antilogika és erisztika</i> . 78–88.; W Kneale – M. Kneale: <i>A logika fejlődése</i> . 23–32.	Szövegelemzés és -értelmezés	
4. Gyakorlatok	Gyakorlatok megoldása	
5. Platón: <i>A szofista</i> ; J. L. Ackrill: <i>Plato and the Copula: Sophist 251–259</i> ; W. B. Bondeson: <i>Plato's Sophist: Falsehoods and Images</i> ; G. B. Kerferd: <i>A szofista relativizmus</i> . 106–138.; A. Nehamas: <i>Részesedés és predikáció Platón középső és kései filozófiájában</i> ; J. Xenakis: <i>Plato on Statement and Truth-Value</i> .	Szövegelemzés és -értelmezés	
6. Gyakorlatok	Gyakorlatok megoldása	
7. <i>Arisztotelész: Kategóriák (1–5. fej.; 7. fej.)</i> ; J. L. Ackrill kommentár: 69–91., 98–103.; C. Noica kommentár: 53–86., 89–94.	Szövegelemzés és -értelmezés	
8. Gyakorlatok	Gyakorlatok megoldása	

9. Arisztotelész: <i>Hermeneutika</i> (1–10. fej.); J. L. Ackrill kommentár: 113–145.; D. Davidson: <i>The Problem of Predication</i> . 76–97.; C. Noica kommentár: 143–163.	Szövegelemzés és -értelmezés	
10. Gyakorlatok	Gyakorlatok megoldása	
11. Arisztotelész: <i>Hermeneutika</i> (11–14. fej.); J. L. Ackrill kommentár: 145–155.; C. Noica kommentár: lásd a 9. szemináriumi hetet.; (E. Coşeriu: <i>Aristotel</i> . 49–150.)	Szövegelemzés és -értelmezés	
12. Gyakorlatok	Gyakorlatok megoldása	
13. Arisztotelész: <i>Első Analitika</i> (1–7. fej.); Al-Farabi kommentár: 49–73.; G. Striker kommentár: 71–111.	Szövegelemzés és -értelmezés	
14. Gyakorlatok	Gyakorlatok megoldása	
Könyvészet 1. Ackrill, J. L.: <i>Plato and the Copula: Sophist 251–259</i>. <i>The Journal of Hellenic Studies</i>, 1957. 77. 1–6. 2. <i>Al-Farabi's Short Commentary on Aristotle's Prior Analytics</i>. University of Pittsburgh Press, 1963. 3. <i>Aristotel: Categorii. Despre Interpretare</i>. Humanitas, Bucureşti, 2005. (C. Noica kommentárjaival.) 4. <i>Aristotelész: Organon. Logikai értekezések</i>. Gondolat Kiadó, Budapest, 2023. 5. <i>Aristotle: Categories and De Interpretatione</i>. Clarendon Press, Oxford, 2002. (J. L. Ackrill kommentárjaival.) 6. <i>Aristotle: Prior Analytics. Book I</i>. Clarendon Press, Oxford, 2009. (G. Striker kommentárjával.) 7. Bondeson, William: Plato's Sophist and the Significance and Truth-Value of Statements. <i>Apeiron</i>, 1974. 2. 41–47. 8. Bondeson, William B.: Plato and the Foundations of Logic and Language. <i>The Southwestern Journal of Philosophy</i>, 1975. 2. 29–41. 9. Bondeson, William B.: Plato's Sophist: Falsehoods and Images. <i>Apeiron</i>, 1972. 6. 1–6. 10. Coşeriu, Eugeniu: <i>Istoria filosofiei limbajului de la începuturi până la Rousseau</i>. Humanitas, Bucureşti, 2011. 11. Davidson, Donald: The Problem of Predication. In uő: <i>Truth and Predication</i>. Harvard University Press, 2005. 12. Kerferd, G. B.: <i>A szofista mozgalom</i>. Osiris Kiadó, Budapest, 2003.		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A kurzus tartalma megegyezik a nemzetközi egyetemek alapképzésén oktatott kurzusainak tartalmával, és eleget tesz a szakmai közösség követelményeinek.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
--------------------	-----------------------------	---------------------------	-----------------------------

10.4 Előadás	Az előadásokon átadott ismeretanyag elsajátítása. A formális logika <i>terminus technicus</i> ainak megfelelő használata. Gyakorlatok elvégzése.	Félév végi, írásbeli záróvizsga.	70%
10.5 Szeminárium / Labor	A szövegek elemzésében és értelmezésében való aktív részvétel.	2 szemináriumi szöveg bemutatása és értelmezése.	20%
	A szövegértelmezésekben és vitákban való aktív részvétel.	A félév során az ellenőrzés folyamatosan történik.	10%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- Az előadásokon kötelező a 70%-os, a szemináriumokon a 100%-os részvétel. 2 szemináriumi szöveg bemutatása a félév során. A hallgató a kiválasztott szemináriumi szövegről handoutot/kivonatot készít és egy héttel a bemutatója előtt elküldi azt a tanárnak; majd az észrevételek alapján kiegészített/módosított dokumentumot a szemináriumi bemutató napján, de feltétlenül még a bemutató előtt elküldi a többi hallgatónak, ill. a tanárnak. - A vitákban, a szövegek elemzésében és értelmezésében való állandó, aktív részvétel.			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)¹

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
								

Kitöltés időpontja:
2025. szept. 15.

Előadás felelőse:
Dr. Gergely Péter-Alpár egy. adj.

Szeminárium felelőse:
Dr. Gergely Péter-Alpár egy. adj.

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
...

Intézetigazgató:
Dr. Demeter Márton-Attila egy. tanár

¹ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többi, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.